

Luonnos hallituksen esitykseksi energiatehokkuuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi energiatehokkuuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi energiatehokkuuslakia, sähkömarkkinalakia, maakaasumarkkinalakia, sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annettua lakia ja energiamarkkinariitalautakunnasta annettua lakia.

Muutoksilla pannaan osittain täytäntöön uudelleenlaadittu energiatehokkuusdirektiivi (EU)2023/1791, joka on osa EU:n FF55-pakettia. EU:n vihreän kehityksen ohjelman tavoitteena on vähentää kasviuonekaasupäästöjä 55 prosenttia vuoteen 2030 mennessä ja saavuttaa EU:n ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä. Direktiivin uudelleenlaatimisen taustalla olivat pääasiassa tarve tiukentaa unionin energiankulutuksen vähentämisen tavoitetta vuodelle 2030, tarve tiukentaa jäsenvaltioiden kauden 2021–2030 energiansäästövelvoitteita sekä lisätä energiatehokkuutta edistäviä velvoitteita.

Energiatehokkuusdirektiivin täytäntöönpanoa on suunniteltu ja valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön vetämässä poikkihallinnollisessa työryhmässä. Työryhmän loppuraportin mukaan direktiivin toimeenpano voitaisiin toteuttaa hyödyntämällä laajalti jo nykyisin käytössä olevia politiikkatoimia, kuten energianeuvontaa ja vapaaehtoisia energiatehokkuussopimuksia, yhdistettynä lainsäädäntötoimiin. Muutoksia tai lisäyksiä lainsäädäntöön edellyttävät direktiivin artikkelit 2, 3, 5, 7, 11, 12, 21, 22, 25, 26, 27 ja 29.

Tausta

Uudelleenlaadittu energiatehokkuusdirektiivi (EU)2023/1791 tuli voimaan 10.10.2023 ja sen kansallisen toimeenpanon määräaika on 11.10.2025.

Osa edellisen energiatehokkuusdirektiivin 2012/27/EU velvoitteista, kuten kumulatiivinen sitova energiansäästövelvoite, on Suomessa pantu täytäntöön energiatehokkuussopimustoiminnalla. Osa velvoitteista, kuten yritysten pakolliset energiakatselmuksot, julkisten hankintojen energiatehokkuusvelvoitteet ja velvoite laitospaikoista kustannus-hyötyanalyysien tekemisestä hukkalämmön hyötykäytön edistämiseksi, on säädetty kansallisesti energiatehokkuuslailla (1429/2014).

Energiatehokkuuden edistämisen toimeenpanon tehtäviä hoitaa Energiavirasto. Valtion kestävä kehityksen yhtiö Motiva tekee käytännön työtä muun muassa energiansäästöjen edistämiseksi.

Tavoitteet

Esityksen pääasiallinen tavoite on antaa uudelleenlaaditun energiatehokkuusdirektiivin kansallisen toimeenpanon edellyttämät säännökset. Suurin osa esitetyistä muutoksista on välttämättömiä direktiivin täytäntöön panemiseksi. Kansallisista tarpeista johtuen esitettäisiin lisäksi vähäisiä muutoksia liittyen viranomaisien tehtäviin ja toimivaltuuksiin.

Energiatehokkuuslaissa säädettäisiin energiatehokkuus ensin -periaatteen soveltamisesta julkisissa hankinnoissa ja merkittävässä investoinneissa. Lisäksi säädettäisiin muista julkisista hankintoja koskevista energiatehokkuusvaatimuksista EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa. Julkisille elimille säädettäisiin velvoite seurata energiankulutustaan ja raportoida siitä vuosittain sekä huomioida energiatehokkuutta alue- ja paikallistason suunnittelussa. Yrityksille, joiden keskimääräinen energiankulutus ylittää 23,6 GWh, säädettäisiin velvoite ottaa käyttöön sertifioitu energianhallintajärjestelmä ja yrityksille, joiden keskimääräinen energiankulutus ylittää 2,7 GWh velvoite tehdä energiakatselmus neljän vuoden välein. Lisäksi säädettäisiin tehokkaan kaukolämmitys- ja jäähdytysjärjestelmän kriteereistä ja asetettaisiin velvoitteita fossiilisen polttoaineen käytön rajoittamiseksi. Lämmityksen ja jäähdytyksen energiatehokkuuden parantamiseksi säädettäisiin laitostason velvoitteesta selvittää muun muassa hukkalämmön hyödyntämismahdollisuuksia suunniteltaessa uusia energiantuotantolaitoksia, datakeskuksia tai teollisuuslaitoksia. Lakiin lisättäisiin myös tarvittavat säännökset datakeskusten tuottaman hukkalämmön hyödyntämisvelvoitteesta.

Lisäksi sähkömarkkinalakia, maakaasumarkkinalakia ja sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annettua lakia muutettaisiin tarvittavien säännösten antamiseksi energiatehokkuuden edistämisestä energian muuntamisessa, siirrossa ja jakelussa ja näitä koskevassa valvonnassa. Energiamarkkinariitalautakunnasta annettua lakia muutettaisiin lautakunnan toimivallan laajentamiseksi kattamaan riita-asiat, jotka liittyvät energiatehokkuuslaissa säänneltyihin energian vähittäismyyjän ja loppuasiakkaan välisiin oikeussuhteisiin. Muutoksella pantaisiin täytäntöön energiatehokkuusdirektiivin tuomioistuinten ulkopuoliseen riidanratkaisuun liittyviä vaatimuksia.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla tähän lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausunnon voivat antaa myös sellaiset tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa. Lausuntoa ei tarvitse toimittaa erikseen sähköpostitse tai postitse ministeriön kirjaamoon.

Antaakseen lausunnon vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät välilehdeltä Ohjeet > Käyttöohjeet. Tukea palvelun käyttöönottoon voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi.

Kaikki palvelussa annetut lausunnot ovat julkisia. Lausuntopalvelussa annetut lausunnot ovat nähtävillä lausuntopalvelu.fi:ssä. Lausuntopalvelussa annetut lausunnot ja ministeriön

kirjaamoon toimitetut muiden kuin yksityishenkilöiden lausunnot julkaistaan lisäksi hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus TEM062:00/2024). Yksityishenkilön antama lausunto julkaistaan hankesivuilla ainoastaan, jos kyseinen henkilö tätä pyytää.

Jos lausunnon antaminen palvelussa ei ole mahdollista, lausunto voidaan myös toimittaa sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.tem@gov.fi. Lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/22817/2024.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan työ- ja elinkeinoministeriölle **viimeistään 29.4.2025**.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antavat

erityisasiantuntija Pia Kotro, puh. 029 504 7229

teollisuusneuvos Juhani Tirkkonen, puh. 029 506 2140

Valmistelijoiden sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@gov.fi

Linkit

<https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM062:00/2024> - Hallituksen esityksen valmistelusivu valtioneuvoston hankesivuilla / Projektsida för förberedning av regeringens proposition

https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/5b3e5c17-a7d1-4c16-9ba4-64748a20d997/4bfff609-c839-4ce9-bd2a-4fb6cd0a6de2/RAPORTTI_20250213105947.PDF - Energiategohokkuusdirektiivin (EU)2023/1791 toimeenpano –

EED-työryhmän loppuraportti

Liitteet:

[Liite 1_Luonnos_hallituksen esitys_EED_190325.pdf](#) - Luonnos hallituksen esitykseksi

[Bilaga 2_Utkast_regeringens proposition_EED_190325.pdf](#) - Utkast till regeringens proposition, huvudsakliga innehåll och paragrafer

Jakelu:

Bioenergia ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
Energiateollisuus ry
Energiavirasto

Gasgrid
Hansel Oy
Huoltovarmuuskeskus
Kilpailu- ja kuluttajavirasto KKV
Kirkkohallitus
liikenne- ja viestintäministeriö
maa- ja metsätalousministeriö
Metsäteollisuus ry
Motiva
oikeusministeriö
Paikallisvoima ry
RAKLI ry
Senaatti-kiinteistöt
Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry
Suomen Kuntaliitto
Suomen luonnonsuojeluliitto SLL ry
Suomen ympäristökeskus SYKE
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes / Finas-akkreditointipalvelu
valtiovarainministeriö
ympäristöministeriö

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Huttunen Riku
Työ- ja elinkeinoministeriö

Kotro Pia
Työ- ja elinkeinoministeriö